

ARJEGYZÉKE LEGUJABB MAGYAR KÖNYVEKNEK,

Heckenast Gusztáv kiadó-hivatalában Pesten,

egyetem-utca 4-ik sz. a. megjelentek, és minden könyvkereskedésben kaphatók:

- Goethe. Az ifju Werther keservei.** Fordította Bajza Jenő. 12-rét. (191 lap.) Fűzve 1 ft. Diszkötésben egy fényképpel 2 ft. 40 kr.
- Henszlmann Imre. A székes-fehérvári ásatások** eredménye. Kilencz kőre rajzolt táblával. 4-rét. Borítékba fűzve ára 5 ft.
- Paczig G. C. Korunk igényei szerinti gyakorlati mezőgazdasítást.** Együtt az előző és tanulságos kézikönyv a földirtókások, bérnökök, mezőgazdaság-intézők, kezdő-gazdák a tanonczok, szóval mindazok számára, kiket érdekel a gyakorlati mezőgazdaság, az ötödik kiadás nyomán hazánk viszonyaihoz alkalmazva, átdolgozta Reischer Endre, volt keszthelyi gazdasági tanintézetbeli vegytan, gazdaszat-, műtan- és számvitelnek tanára. Nagy 8-r. (437 l.) Borítékba fűzve ára 2 ft. 60 kr.
- Magyar gazdasszony teendői a közeletben, házbán és könyv hában.** Kézi-segédkönyv nők és hajadonok számára. Irta Medve Imre. (N. 8-rét. 500 lap.) Fűzve 2 ft.
- Farkas Mih., dr. Takarmány-növények ismertetése** és tenyésztése, rétmivelési és takarmányozási naptárral és számos fametszés-nyel fölvilágosítva. 8-rét. Borítékba fűzve ára 50 kr.
- Lőw Lipót. Bibliai történet.** Izraelita iskolák számára. Magyarra áttette Lőw Tobias. 8-rét. (236 lap.) Borítékba fűzve 60 kr.
- Külön függelék az ideiglenes törvénykezési szabályokhoz.** Az 1862-ik december hó 12. és 20., ugy 1864-iki február hó 29-én kibocsátott belyeg- és illetékszabályok. Az összes pórtörvényekkel kiegészítve és fölvilágosítva jegyzetekkel kísérve. 8-rét. (111 lap.) Borítékba fűzve 1 ft.
- Három fontos vélemény Renan, „Jézus élete“ felett.** Különbözö theologiai szempontokból fejtegetve. Előster H. potsdami lelkész, Van Osterzee S. J. utrechti hittudor és tanár, és Ifj. Coquerel Athanas párisi lelkész által. Magyarra fordította Torkos István. 8-rét. (168 lap.) Borítékba fűzve ára 80 kr.
- Salamon Ferencz. Magyarország a török hódítás** korában. Nagy 8-rét. (431 lap.) Borítékba fűzve 2 ft. 80 kr.
- Zschokke Henrik után Áhitat órái.** Kiválogatva és fordítva Szász Károly magyar tud. akademiái tag által. Két kötet. 8-rét. (348, 441 lap.) Borítékba fűzve 2 ft. 50 kr.
- Jancsovics István. Kirándulás Istambulba** az 1863-ik év aprilis havában. Tizenhét aczélmetszettel képpel, és Velence városának és vidékének térképével. Nagy 8-rét. (121 lap.) Diszkötésben 5 ft.
- Dr. Ballagi Móricz, tanár. Uj teljes magyar és német** szótár, tekintettel az egyes szók helyes kiejtésére, rokonságára, valamint azoknak hajlítására, fűzete s különböző értelemeinek körülírására által meghatározott szabatos előadásra, különös figyelemmel levén a természetudományokban, az uj törvényhozásban, a kereskedelemben stb. szokások szakszavakra. Magyar-német rész. Második bővített kiadás. 8-rét. (728 lap.) Borítékba fűzve 4 ft. Angol vázlatban keményen kötve 5 ft.
- Irodalmi kincstár. IX-X. kötet. Szerelem dalnokai. XI-XII. Élet-**iskola. Gyöngyöndatok, arany igazságok a bel- és külföldi remekírók munkáiból. Fűzve egy-egy kötet 70 kr. Diszkötésben egy-egy kötet 1 ft.
- Ujabb magyar lantosok.** Petőfőtől maig. (Petőfi S. arczképével.) K. 8-r. (320 lap.) Fűzve 2 ft. Diszkötésben 3 ft.
- Gr. Majláth J. Magyar regék, mondák és népregék.** Fordította Kazinczy Ferencz. Kiadta Kazinczy Gábor. 8-rét. (VI. 361 lap.) Borítékba fűzve 2 ft. 50 kr.
- Frankenburg Ad. Az öreg Bolond Miska kalandjai,** szárazon és vizen, mennyben és pokolban. 8-rét. (287 lap.) Fűzve 2 ft.
- Asbóth L. A hadvezér és a hadtudomány alapelvei.** Az újabbkori hadjáratok történetével fölvilágosítva. Két kötet. 8-rét. (320, 349 l.) Fűzve 5 ft.
- Zilahy Károly. Magyar koszosorok albuma.** Írói élet és jellemrajzok. Mutatónyokkal és tizenegy aczélmetszettel. Nagy-8-rét (120 lap.) Diszkötésben 5 ft.
- Bajza összegyűjtött munkái.** Második bővített kiadás Toldy Ferencz által. A szerző arczképével. Hat kötet. 8-r. (207, 221, 206, 235, 215, 256 lap.) Nyom. papíron fűzve 4 ft. Velin-papíron, diszkötésben 8 ft.
- Virág Benedek. Magyar századai és poetai munkái.** Harmadik kiadás Toldy Ferencz által. A szerző arczképével. Hat kötet. 8-rét. (252, 218, 198, 191, 224, 239 lap.) Nyom. papíron fűzve 4 ft. Velin-papíron, diszkötésben 8 ft.
- Gróf Széchenyi István politikai iskolája, saját műveiből** összeállítva. Két kötet. N.-8-rét (384, 456 lap.) Ára fűzve 5 ft.
- Jósika Julia. Pályavezető.** Jó tanácsok világba lépő fiatal leányok számára. Kis nyolczadrét. (482 lap.) Borítékba fűzve 2 ft. Diszkötésben 2 ft. 80 kr.
- Tarkányi Béla. Hajadonok örangyala.** Katholikus imakönyv. Tizenhatadrét. Nyomtató papíron két képpel vázlatos kötet. 1 ft. Velin-papíron öt képpel bőrből kötve, aranyvágással 2 ft. 50 kr. Diszkötésben 5 ft.
- A magyar ember könyvtára,** a Vasárnapi Ujság szerkesztője felügyelete alatt. Négy kötet 2 ft. Postán bérmentesen küldve 2 ft. 50 kr.
- Asbóth Lajos emlékiratai az 1848-ik és 1849-ik magyarországi** hadjárathól. Második kiadás. (482 lap.) Borítékba fűzve 3 ft.
- Horváth Mihály. A magyarok története** rövid előadásban. Harmadik javított kiadás. 8-rét. (586 lap.) Ára fűzve 2 ft. 50 kr. Vázlatos kötet 3 ft.
- Ökröss Bálint. Magyar polgári magánjog és törvényke-**zési eljárás a legújabb törvények és legfelsőbb rendeletek nyomán, jogtanulók használatára. 8-rét. (372 lap.) Borítékba fűzve 2 ft.
- Kautz Gyula, jogtudor. Politika vagy országászatban,** tekintettel a két művelt világgrész államintézményeire és törvényhozására rendszeres kézikönyvül. Nagy 8-rét. Két kötet, fűzve 4 ft.
- Kautz Gyula. Nemzetgazdaság- és pénzügytan.** Rendszeres tan- és kézikönyvül. Fűzve két kötet 4 ft.
- Ismerettár.** Nélkülözhetlen segédkönyv, mely a történelem, természet s egyéb tudományok és művészet köréből lehetőleg minél több érdekes tárgyat és egyéniséget betűsorozatos rendben megismertet. Tíz kötet: A-Zwíngli. Ára egy kötetnek 1 ft. Öt kötetben vázlatos kötet 12 ft.
- Ollendorff H. G. eredeti angol nyelvtani uj tanrende,** melyet követve, néhány hónap alatt lehet olvasni, írni és beszélni tanulni. A magyar tanulók használatára átdolgozta Egan James, Fűzve 1 ft. 50 kr.
- Okrucky Justinián. Magyar-olasz nyelvtan.** Oktatás az olasz nyelvet tanító segítségével, vagy anélkül is megtanulni. Fűzve 1 ft.
- Schwiedland Frigyes. Francia nyelvtan.** (364 lap, 8-rét) Fűzve 1 ft. 50 kr.

Figyelmeztetés a t. cz. vidéki közönség számára, különösen oly helyekre nézve, ahol könyvkereskedés nincsen. — Megrendelések a fennhírdetett könyvekre egyenesen a fennevezett kiadó-hivatalhoz intézhetők, a mely a szétküldést pontosan posta-uton eszközöndi, és pedig azon esetben, ha a megrendelt könyvek összege legalább 2 főt tesz, bérmentesen. Az illető összeg vagy előre beküldendő a kiadó-hivatalhoz, vagy a könyvek átvételekor a posta-hivatalnak kifizetendő.

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatala.

Kiadó-talajdecs Heckenast Gusztáv. — Nyomatja Landerer & Heckenast, egyetem-utca 4. sz. alatt Pesten, 1864.

Pest, junius 19-én 1864.

Előfizetési feltételek 1864-dik évre: — Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokat illetőleg, 1863. november 1-től kezdve: Egy, négyszer használtott petit sor ára, vagy annak helye, egyszeri ígatásnál 10 krba; háromszor- vagy többször ígatásnál csak 7 krba számítanak. — Különbözö évfolyamok kiadó-hivatalunk számára hirdetések elfogad, Hamburg és Altonában: Haasenstein és Vogler. — M. Frankfurtban: Otto Mollien és Jaeger könyvkereskedés; Bécsben: Oppelk Alajos. — és Pesten: a Kereszt-gazdasági ügynökség is. József-ter, 14. sz. a. Bélyeg-díj, külön minden ígatás után 30 ujkr.

Nádasy István.

A magyarországi, névszerint a Pestvárosi polgárság és kereskedői osztály egyik legérdemesebb tagjának arczképe áll előttünk. A rövid életrajz, melyet itt közlünk, tanusítani fogja, hogy a polgári élet gyakorlati pályáján mennyi érdemet szerezhetni, s mily tisztelt névre tehetni szert, ha keblünkben a jó és nemes iránti érzelmeket ápoljuk, s a közügy iránti szeretet hevével vagyunk átmelegülve.

Nádasy István, a köztisztviselőben álló pesti polgár, 1794. decz. 24-én született Enesén, Györmegyházban, hol atyja közbirtokos volt. Algymnaziális iskoláit Győrött végezve, ugyanitt lépett a kereskedői pályára. A tanulási időn kívül, még két évet mint segéd is ott töltvén, további kiképzése végett az ország fővárosába, Pestre jött. — Itt mint segéd és üzletvezető hat évet töltvén, 1825-ben saját kereskedést nyitott, melyet félévig egy barátjával társaságban, azután egyedül folytatott. Ki ne ismerné a „főher oroszlánhoz“ címzett posztókereskedést Pest legelőkelőbb helyén, a váciutczában, mely tulajdonosának, Nádasy Istvánnak szorgalma s becsületessége folytán nemcsak hamar jött jó hirbe, de jó hirnevét közel 40 éven át mindvégig meg is őrizte. Három évvel ezelőtt a rendezett üzlet Nádasy István két fiára szállott át.

épülete fölépítésénél; sok éven át ő kezelte az intézet pénztárát, s az ennek javára engedélyezett sorsjátékot Frankenburg Adolfal együtt ő rendezte. — Résztvevett az országos „kisdud-óv-képezde“ felállításában, ugy szintén a „műegylet“ alakulásában s virágzásának előmozdításában. A pesti első „takarékpénztár“ létrehozásánál is fáradozott; később a kölcsönösen „biztosító-társaság“ igazgatója is lett. Röviden mondva, a közelebb lefolyt három évtizedben fővárosunkban alig keletkezett jótékony és közcélú intézet, melynek alapításában Nádasy

NÁDASY ISTVÁN.

De nézzük Nádasyt a közelet terén, s ugy találjuk, hogy polgártársai között már évek hosszú sora óta megkülönböztetett állást foglal el. Munkabíró férfikora éveitől kezdve önzéstelenül, a jó ügy iránt lelkesedve fáradozott közczélok előmozdításában, a mi elismerés nélkül nem maradhatott. Az 1843-ban megalakult „kereskedelmi betegápoló és nyugdíj-egyletnek“ ő volt egyik első alapítója és létrehozója; s ezen intézet jelenleg már oly rendezett állapotban van, hogy párját keresi a birodalomban.

De nézzük Nádasyt a közelet terén, s ugy találjuk, hogy polgártársai között már évek hosszú sora óta megkülönböztetett állást foglal el. Munkabíró férfikora éveitől kezdve önzéstelenül, a jó ügy iránt lelkesedve fáradozott közczélok előmozdításában, a mi elismerés nélkül nem maradhatott. Az 1843-ban megalakult „kereskedelmi betegápoló és nyugdíj-egyletnek“ ő volt egyik első alapítója és létrehozója; s ezen intézet jelenleg már oly rendezett állapotban van, hogy párját keresi a birodalomban.

épülete fölépítésénél; sok éven át ő kezelte az intézet pénztárát, s az ennek javára engedélyezett sorsjátékot Frankenburg Adolfal együtt ő rendezte. — Résztvevett az országos „kisdud-óv-képezde“ felállításában, ugy szintén a „műegylet“ alakulásában s virágzásának előmozdításában. A pesti első „takarékpénztár“ létrehozásánál is fáradozott; később a kölcsönösen „biztosító-társaság“ igazgatója is lett. Röviden mondva, a közelebb lefolyt három évtizedben fővárosunkban alig keletkezett jótékony és közcélú intézet, melynek alapításában Nádasy

István, mig testi ereje engedte, nem fáradozott volna.

Az 1848. évi pestvárosi tisztújításnál ő volt azon tízek egyike, kik a tisztújítást vezették, s ezen kitüntetést bizalmi funkcióban az 1861-ki tisztújításnál is újra részesültek.

Nem említvén itt azon tulajdonságait, melyekről bővebben szólani nem kell, (miután azokat ugy is minden jóra való ember kedves kötelességének ismeri),

hogy t. i. rendíthetlen jó hazafi és magyar fodalom buzgó pártolója: szólanunk kell még az egyház körüli érdemeiről.

Midőn a pesti ág. hitv. ev. magyarok 1836-ban önálló egyházat kívánván alapítani, a közgyűlés azt határozta, hogy e kívánságuk csak ugy teljesülhet, ha a közpénz-

Midőn a pesti ág. hitv. ev. magyarok 1836-ban önálló egyházat kívánván alapítani, a közgyűlés azt határozta, hogy e kívánságuk csak ugy teljesülhet, ha a közpénz-

tárba 4000 pengő főt befizetnek: Nádosy István volt azon buzgó hívek egyike, ki e végre nemcsak maga áldozott, hanem küszöbről küszöbre járt, míg az összeg kikerült.

Az így 1837. nov. 11-kén megalakult gyűlekezetben Rajcs Sámuel halála után ezen egyház felügyelője lett s e hivatalát több évig viselte, addig t. i. míg az egyház ügy megszüldött, hogy aztán minden eshetőség ellen biztosítva lett. Jó lélekkel elmondhatjuk, hogy mind a pesti magyar, mind az összes egyházban 40 év óta nem keletkezett eszme, nem gyűlt áldozat, melyben Nádosy Istvánnak kitűnő része ne lett volna. A legilletékesebb kútból tudjuk, hogy a lelkeszt anyagi gondoktól megóvni s jövedelmét növekedő családjá s állásához képest titkos és nyilván szaporítani soha mind e napig meg nem szűnt. A presbyteri gyűlésekben, míg hajlott kora nem gátolta meg, szorgalmasan részt vett s kiváltképen nézeti és tanácsai józan-sága, részrehajlatlan igazságszerete s az elmentes véleményeket ügyesen közvetítő és kibékítő szelleme, kiváltképen pedig azon gyakran bámult ügyesség által tünt fel, melylyel a tanácsban megérelt eszmét életbe léptetni s gyakorlatilag megoldani és keresztülvinni tudta. Az egyház benne egyik legérdemesebb Nestorát tiszteli.

Nadosy eredeti családi neve Trsztyánszky volt. De a győrmezei Trsztyánszky-család két tagja: az itt ismert István és bátyja Pál, legfelsőbb engedély következtében s az 1840-iki évben újonnan kiállított nemeslevél szerint, nevüket Nádosyra változtatták, a mi annak idejében s az akkori törvények szerint Pestvármegye közgyűlésén ki is hirdettetett.

S e rövid vázlat is eléggé mutatja, hogy a magyar nemes ember fia, ha akarja és tehetség központusul benne, a polgári pályán is a legjobb hatáskör teremtetheti magának s miközbe közháznak, a jelen és jövő nemzedék elismerésére méltó lehet.

Egy jelenet a tizek tanácsa előtt.

(Egy külföldi turista jegyzetéből.)

A féltő gond, melylyel a velencei köztársaság dogeja és tanácsa tekintélyüket fenntartották, s a szigorú következetesség, melylyel önkény-uralmukat érvényre emelték, sokszor képezte regények nagyszerű leírásainak és színművek hatásos jeleneteinek tárgyát; mégis azt hisszük, hogy a tizek tanácsának történeti fejlődését és működését röviden tárgyalni nem lesz egészen érdektelen.

Sokan vannak, a kik hallottak felőle, de tulajdonképeni lényegével mégsem tudtak tisztába jönni.

Velence addigi demokratikus kormányformája, a tizenharmadik század vége felé arisztokrata olygarchikussá vált, azaz a nagy négyülés helyett, mely azelőtt intézte az állam sorsát, egyes kiváltságos nemesek, kiknek nevei az ugynevezett arany könyvbe beírva voltak, — vették kezökbe a kormány gyeplőit.

Ez a mellőzött családok és számos egyesek között, kik magukat tekintély, vagy nagyon tekintetben sértve érezték, valóságos ellenzéki pártot idézett elő, mely törvényes védelem hiányában sértett jogainak érvényre emelése végett különféle megtorlási módokhoz folyamodott. Egymást érte az összeesküvés a doge és aranykönyves nobilek ellen. Ez összeesküvések s különösen egy ezek közül, melyben a híres Tiepolo vezérlete alatt sok nevezetes patriczius vett részt s mely a pártosok makacssága és elszántsága folytán

valóságos forradalmat idézett elő, folytonosan fenyegették az új kormányzatot.

Gradenigo Péter doge tehát, a folyvást forrongó elégtelenség fölfedezése és elitélése végett, megalkotta a „tizek tanácsát.“ Eleintén csak két hónapra tartamra volt e tanács megállapítva, hanem aztán — hogy mindig akad dolga, — fennállása egy évre határozottatott, míg végre 1835 ben a doge és nép egyesített akarata folytán állandóvá vált.

Igy származott tehát azon jogosan rettegett titokteljes rendőri és bírói hivatal, mely oly kegyetlenül örködött az arisztokratikus polgárat epsegben maradása fölé, s oly szörnyű rendszerességgel üldözte és büntette, a kik az új szabályok ellen szóval, tettel vétettek, vagy csak gyanusnak látszottak is.

Loredano doge alatt — a 16. században, — még három államtanácsos lón kinevezve, különösen az arisztokratia részéről, mely a köztársaságban a kormány szellemi tulsulya fölött örködött. Ezek aztán még nagyobb igyekezettel akartak megfelelni hivatásuknak. Minden névtelen jelentés elengedő volt az üldözés megkezdésére, s hogy e följelentések annál könnyebben legyenek eszközölhetők, a doge-palota kapuja mellett a Márktér felől érczoroslán alakjában egy levélgyűjtő szekrény volt alkalmazva a tizek tanácsának szóló levelek elfogadására.

A följelentések e titkos módja sok alkalmat nyújtott különféle titkos boszu kielégítésére. Számátalan alkalmatlan vetélytárs, vagy valami osztozkodásnál fölöslegesnek ítélt rokon lón titkos följelentés, gyanúsítás által eltávolítva.

A bírák eljárása szerfölött *sommás* volt. A följelentett szerencsétlenül többnyire éjjel, teljes csendben rohanták meg és ragadták el az inquisitio szolgálai. Néha törvényes idézést mutattak neki, a vége azonban mindig az volt, hogy mennie kellett, akár akart akár nem. A bebizonyult vétségek és kihágások büntetése vagy titkos kivégzés, vagy fogság vagy nagy mennyiségű pénzbírság volt. A kik — nagy néha — tisztáknak találtak a vádolt, elbocsátásukkor esküvel fogadták, hogy az egészet titokban tartják s bizonyára eléggé meg voltak ijesztve, hogy eskütétel nélkül is lehetőleg ovakodjanak az inquisitorokkal való érintkezéstől.

A doge-palota megett a hirhedett börtönépületek emelkedtek, melyekben nyirkos földalatti lyukak szolgálták a foglyok sirjái; a szintén híres ölmfedelek alatt voltak az ugynevezett ölmkamrák, melyekben azon bűnöket tartották fogva, kiket az ölm által kiféjldött rossz légben hamar el akartak tenni láb alól. A doge-palota és az államfogházak között levő csatornán, a most elfalazott ugynevezett *sóhajok hidja* vezetett át. Közönséges hiedelem volt, hogy a ki egy-szer e hidon átment, nem látta meg többé Velence ragyogó napját.

Ez mindinkább elharapozó szokássá tette, a magánboszu kielégítésére az államhatáron vaskarját használni. A bravók nemes hivatalát végső veszedelem fenyegette; ugy voltak, mint a fuvarosok a gőzmozdony alkalmazása által. — Most a velencei nobilek nem igen fordult a bravók töréhez ellensége elnémitására, hanem este szépen elcsátalt az érczoroslán előtt, egy, annak torkába behajított levél megett a többi, s míg az ölmfedelek alatt epedő halvány viaszalakok száma rettentő mértékben megsaporodott, a csatorná vizében nem lehetett annyi holttestet találni, melyek sebei a bravók ügyességéről tettek volna bizonyosságot.

A tizek tanácsa egész a mult század nyolczvanadik éveig gyakorlá hivatalát. A

mult században már igen ellazult volt; hanem hogy mily szörnyű rend és következetesség, figyelem és biztosság volt értesüléseiben s a vadak elintezésében, arról szolgáljon bizonyossággal a következő való történet.

May Angelo, genuai szobrász, elismert és tekintélyes művész, 1716 táján meghívást kapott Velencebe, hogy ott a „San Giorgio Maggiore“ templom némely faragványait kijavítsa, s egy pár új szent szobrot készítsen Jó ajánlólevelei voltak Velence több előkelő házához, hanem May nem igen használta az alkalmat, hogy látogatásokat tegyen. Szorgalmasan dolgozott, s igen visszavonultan élt.

Egy délután az egyik homlokzat igazításával foglalkozott a templomban, midőn a nyílt ajtón két csinosan öltözött fiatalember lépett be. Idegenek voltak, s ugy látszott, hogy tanulás végett időznek Velencében.

May egy futó pillantással méltatta őket. Öltözetükről ítélve, francziáknak tartotta őket s minthogy a francziákkal teljes életben nem sokat tördött, nem gondolt többé velők, hanem tovább akart dolgozni.

De nem ugy a francziák, a kik valószínűleg megörültek, hogy az üresnek hitt templomban egy látszólag értelmes emberre akadtak, ki kérdéseikre meg fog tudni felelni, melyeket tapasztalásuk bővítésé végett tesznek.

Körül is fogták a szobrászt mindjárt, s miután először a nagy melet elátkozták és műértő szemekkel vizsgálva művét, a fölötti megelégedésüket kifejezték, áttértek czélukra, hogy t. i. tanuljanak valamit. — Kérdzősködtek a szép templom történetéről, a szobrok készítői s más ilyes tudós érdekű tárgyak felől. Ma a legkézségesebben, de hideg udvariassággal felelt nekik. Mindenről tudott felvilágosítást adni.

A francziák, ugylátszott, kellemesnek találták a templom hűsét a kiűn uralgő és épen elátkozott meleg helyett; leültek egy-egy kődarabra és folytatták beszélgetésüket, inkább egymással, de ugy, hogy a szobrászt is bele-bele vonták.

Ez látta, hogy derék, tisztességes emberekkel van dolga, s magában szinte boeszánatot kért tőlük a francziákat épen nem megtisztelő előbbi gondolkodásmódjáért. A beszéd mindig érdekesebbé vált; utóbb elért a művészi tárgyakról s nagy kanyargások után közdologra s végül különösen a velencei köztársaság kormányzási rendszerére tért át.

Hárman voltak a templomban, s rövid idő alatt igen megkedveltek egymást. — A francziák szokásos könnyelműségükkel tárgyalták a dolgot; nem látszottak tudomást sem venni arról, mily veszedelmes tárgyat érintettek.

A szobrász már inkább birt sejtelmével a veszedelemnek, de ő jónak tartotta a kormányzati rendszert, így hát — hogy új barátait meggyőzze, — védelmére kelt a hazai intézménynek, melyet azok megtámadtak. A nemzeti büszkeség dolgozott benne, mely nem engedte, hogy egy idegen s épen a franczia nemzet fiai valamiről, a mi az ő házában tisztelet tárgya, megvetéssel szóljanak. Arról nem akart tudomást szerezni, hogy az a tisztelet tárgya egyszersmind mily jogos félelem tárgya is, és meggyőződése szerint bátran beszélt védelmezésében.

A francziákat az ellenállás még ingerelte. Gondolták, hogy itt most okokkal harcolhatnak és szenvedélyesen horták elő nagybecsű politikai és társadalmi tudományukat. A szobrász, a mennyire lehetett, megfelelt mindenre; de természetes, hogy nyakas ellenfeleit nem győzhette meg.

Már egészen kimelegedtek a hűvösben a vitaközös miatt, midőn az egyik franczia órájára tekint s figyelmezteti társát, hogy már mehetnének is. Igen cs nos óra volt, a melyre tekintett; akkoriban becses ritkaság. A szobrász érdekelten bámulta meg, és csudálkozását ki is fejezte, a mi a tulajdonosnak nem kevéssé hízelt.

Távotukkor kezét szorították a művész-szel, s csak ekkor tértek ismét a vitára vissza.

— Akármit mond ön, — szól az egyik, — a tizek tanácsa gyalázatos önkényes intézmény, és szegény a népre, mely magát szabadnak vallja, hogy megtűri. Különbem azért jó barátok maradunk s én csak sajnálni tudom önt, hogy olyan rosszul gondolkozik.

A művésznek nem jutott eszébe, szintén sajnálni a fiatal embert, a ki pedig sokkal roszabbul gondolkozott nála. Még egyszer megszorogatták egymás kezeit, aztán elváltak.

A művész visszament munkájához, s nem is gondolt az egész dologra egész másnap estig, a mikor is két fekete álarcos törvénytisztelő lépett be szerény szobájába, s az egyik egy illedelmes meghívójeget nyújtott át neki a tizek tanácsától. Szerencsétlenségére belátta, hogy az ily meghívást nem lehet csak úgy könnyedén visszautasítani. Másrésztől azonban nyugodtnak érezte lelkiismeretét s némi kárhözatos kíváncsiság ösztöné, hogy örüljön ez előtte is rejtelmes intézmény bővebb megismerésének.

Ellenmondás nélkül követte a törvény embereit, kik egy gondolába vezették. Minél közelebb értek a rosz emlékeztető Márktérhez, a mi szobrászunk annál nagyobb szorongásokat kezdett érezni. Hátha mégis hibás valami tekintetben? Nem tudta előbbi nyugalmát visszanyerni. S annál gonoszabb sejtelmek gyötörték, mert nem tudta, mivel vádolhatják.

Sötét folyosón keresztül egy nagy terembe vezették, melyet csak gyéren világított meg a padozatáról lefüggő lámpás. Egy kerek asztal körül álcázott bírák ültek; a számukra nem emlékszik világosan. Ekkor már annyira zavarban volt, hogy talán a tizek is husznak látta. Annyit tud, hogy sokan voltak.

Egy közülök, észrevehetőleg elváltoztatott hangon, megszólalt s a szokásos kérdéseket intézte hozzá: mi a neve? hány éves? miért van Velencében? stb. E kérdésekre kitéhetőleg megfelelt a mi szobrászunk; de már akkor, midőn a szót egy másik bíró vette át, s kérdé, hogy honnan ismeri azt a két francziát, a kikkel az azelőtti napon a templomban társalkodott: megrögytök térdei. Mint a villám, lobbant fel agyában a tegnapi veszes társalgás emléke. Megijedt és átkozta magát, hogy miért ereszkedett abba bele. Ime, most véres tanúságot kell tennie azon két derék fiatal ember ellen!

Remegő hangon válaszol, hogy nem ismeri őket bővebben; véletlenül kerültek össze; még a nevüket sem tudja. — De megismerne ön őket, ha ismét találkoznának? — kérdé a bíró.

A szobrász nem merte tagadni, bár állítá, hogy jobban el volt munkával foglalva, sem hogy jól szemügyre vehette volna őket.

A bíró meg látszott nyugodni. Erről a tárgyról elég volt. May nagyot lélekzett, hogy nem következett rögtön a szembesítés. Nem tudott volna a két szegény fiatal embernek szemé közé nézni.

Aztán elmondá a bíró majdnem szóról szóra az egész beszélgetést, mely tegnap a templomban végbement, s kérdé a szobrászt,

hogy ugy volna minden. A szegény, kék-zöld színt váltott a miatt a pontosság miatt, melylyel a bíróság minden legkisebb részletéről értesülve volt. Bevallotta, hogy minden ugy volt, csak némi szelidítő körülményt igyekezett előadni; hogy az illető urak igen fiatalok még, idegenek, nem szerezhettek bővebb értesülést, mint a hogy neki szerencseje van stb.

A bíró utasította, hogy csak a kérdésre feleljen, aztán intett a szolgálknak, kik az egész vallatás alatt mögötte álltak, hogy vezessék el.

Azok engedelmestek s ujalog végig vezették a szobrászt a sötét folyosón, aztán jobbra-balra forogtak vele még egy darabig, végre föltártak előtte egy ajtót s betaszíták egy homályos szobába.

A szobrász hallotta maga mögött a kulcsot nyikorogni; több volt, mint bizonyos, hogy be volt zárva. Tapogatózni kezdett, hogy valami ágyat vagy mit fog találni, a melyre letelepedhetik. Alig tett két lépést, midőn az ablak felől, mely kétségkívül szintén folyosóra nyílt, s melyből eddig is derengett némi báygyadt világosság, ugy, hogy a sűrű rostélyzatot meg lehetett különböztetni, egyszerre egy fölemelt lámpás teljes fényt árasztott szét a szobában.

E fénynél a szobrász elszörnyűdve tá-molygott hátra. Nem a fény vakította meg, hanem az, a mit a rögtöni világításnál látott. Az ablak két oldalán a két franczia állott, a mennyiben állásnak lehet nevezni ez állapotot, hogy lábaik két lábnyira voltak a földtől. Fel voltak ott akasztva. A szobrász egy pillantással látta a kötelet is, mely nyakukat szorítá; egy-egy nagy szegre volt az hurkolva az ablak fölött. A szerencsétlenek ott fügtek, félre szegett nyakkal, kidüledt szemekkel; nyelveik hosszan csingtek ki szájukból. Az egyiknek oldalán, kifítyenve a sebből, lógott az értékes óra, melyet a szobrász tegnap ugy megbámult.

A gyámoltalan May ezt mind egy perc alatt látta; a másik perczben nem látott semmit, mert hátratántorodva, kezeivel fődte el szemeit.

Nagy nehezen bátorította magát, míg végre el merte vonni kezeit szemei elől. És ime, ekkor fokozódott még csak rémülete! Az egész szoba ismét sötét volt, mint azelőtt.

De felzaklatott képzelete még mindig látni vélte a két holttestet ott az ablak mellett. Itözva kiáltott fel, s az ajtóhoz rohant. Óriási erővel rázta azt, de jól be volt zárva, nem engedett.

Lankadtan rogyott le a küszöbnél, kinos vonaglással markolva a kilincset és szeméit elfordíthatlanul azon hely felé szögeve, hol a halottak voltak. Képzeletében tisztán látta a holttesteket; de a büntető leleményesség ugy akarta, hogy ne csak képzeletben lássa. Néhány percz mulva ismét fölemelkedett a lámpás az ablak előtt s tiszta világát beküldé a szobába.

May reszkető irtózással akarta szeméit elfordítani a szörnyű látványtól; de nem volt ereje. Valami delejes erő mindig visszavonta azokat, pedig érzé, hogy az iszony lassankint dermeszti minden idegét; nem tudta tekintetét elfordítani a halottakról. Vére lassankint zsiabdott, a mint érzé, hogy azoknak maradt szeméi egyenesen reá vannak szegezve. Örjítő kint állott ki.

A lámpás ismét elvonult az ablak elől, s a szoba sötét lett. May a sötétben is látott. Hideg veríték fődte homlokát s lélekzete el-elszorult.

Öt percz mulva ismét fölemelkedett a lámpás, aztán megint elvonult, mindig engedve a képzelet által is halálra gyötört

szobrásznak egy pillantást a minden képzeletnél rettentőbb valóra.

Ez így tartott két egész órá hosszai, míg végre ujra nyikorgott a kulcs, s a törvénytisztelő megjelentek.

May inkább halott volt, mint eleven. Két óra hosszai a pokol minden kínját átzenvedé.

A törvénytisztelők egyenesre állíták őt a bírák asztala előtt. Eddig inkább karjaikon vitték, mint vezették. — May Angelo, — szól hidegen, szigorúan az előbb szólott bíró, ön most szabad. Jövöre nézve ovakodjék ön köztársaságunk kormányzata felől akármiképen nyilatkoznai. A mi intézményeink nem szorultak senki védelmére. Ne feledje el, a mit látott és hallott.

Ezután egy meghatározott formula szerint megesküdtek, hogy abból, a mit látott és hallott, semmit sem fog elárulni. Alig bírta a szavakat utánmondani, e miatt nem tartotta esküjét kötelezőnek, mert a mint kiért a velencei határból, szerte hirdette mindenfelé, a mit látott és hallott. Természetes, hogy sokan mesének állították az egészet, melyet a gyengébbek icsztgetésére gondolt ki; de a történetesek, kik a tizek tanácsának jegyzőkönyveiről emlékeznek, sok ily mesét adnak elő, melyek közül aligha ez a legirtózatosabb.

A két törvénytisztelő elvezette Mayt a doge-palota elé. Ott magára hagyták.

A szegény embert a láz gyötörte; alig birt hazatalálni. Másnap nem is késett utiböröndjét összefűzni és messze hagyni a szörnyű köztársaságot. Ez idő óta nagy tisztelettel viseltetett mindenféle köztársaság iránt, de a világ minden aranyát ki nem mozdult volna többé Rómából; Velencezének pedig csak nevére is reszketegség fogta el, mely karjában csaknem folytonosan tartott s valószínűleg ez okozá, hogy soha sem lett oly nagyhirű szobrász, mint a hogy pályája délpontjakor remélhető volt.

M. B.

A nevelés köréből.

(Folytatás.)

II.

A gyermekek szellemi felfogása.

Előbbi cikkünket a gyermekek koréréséről ily szavakkal végeztük: a hetedik év előtt semmi oktatás, a kilencedik előtt semmi komoly tanulmány!

Remélem, hogy ebből senki sem fogja azt a hibás következtetést vonni: „tehát gyermekeid szellemi kiképzetéséről azok hetedik éve előtt nem kell aggodnod!“ — Ily következtetés megint messze távoznék elvemtől.

Oly növény, melynek magva idő előtt tulságos melegséget és nedvességet kap, hamar kifejlődik ugyan, de ritkán jut oly tökéletes kiképződésre, a minőre rendes, természetes uton eljutott volna; növekedése, virágzása, gyümölcse satnya és időtlen lesz. Ép oly kevéssé válik előnyére az egészen magára hagyatás; szorgalom, ápolás nélkül elvadul, elkorcosul; virág és gyümölcs messze elmaradnak a tökéletességétől.

Ez az eset áll az emberi lélek kiképződését illetően is. Az igen korai vagy elhibázott szellemi erőfeszítés okvetlen hátrányára szolgál; az elhanyagolás pedig, mint a növénynél — elvadulást von maga után. Ugyanazért a nevelés útja és módja igen nagy fontosságu, ugy a gyermek leendő erkölcsi jellemére, mint szellemi tehetségeire nézve.

— Ez alkalommal szóljunk csak ez utóbbról. Az ismeretszerzés kétféleképen történhetik: először *mesterséges* uton, szabályos tanórakban; másodsor *természetes* uton,

szabad, önkéntes szellemi felfogás által. — Az első tulajdonság sokaságának kártékonyágát az előbbi értekezésben kimutattuk; az utóbbinak gyakori s hibás elhanyagolását a következőkben igyekezünk kimutatni.

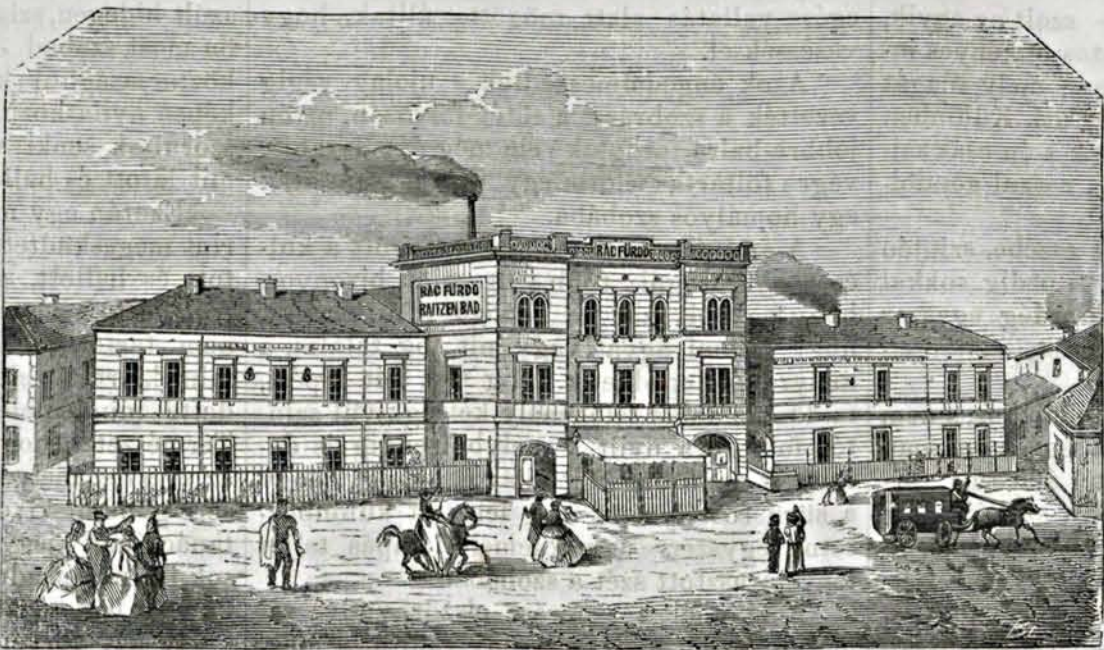
Ritkán veszünk magunknak fáradságot, hogy a gyermek kérdésére, melyet az szülőihez vagy tanítóhoz intéz — feleletbe bocsátkozunk; rendszeren csak egy rövid „te ahhoz nem értesz“ felelettel elégitjük ki. Ambar sok esetben igen nehéz, s néha lehetetlen is a gyermeknek felvilágosítást adni, mégis az idézett eljárás semmi esetben sem helyesíthető. Legtöbb esetben a kérdezettnek roszakarata oka annak, hogy nem akar a gyermeknek felvilágosítást adni, minthogy az fáradságosnak tetszik előtte; de ha mindjárt nem tudja is, miképp feleljen a kérdésre érthetőleg, mindig kötelessége szeretetteljesen szólni hozzá, ily formán: kedves gyermekem, azt most nem magyarázhatom meg neked egy könnyen; egykor magad is meg fogod érteni; azonban ha megint valamit tudni akarsz, csak kérdezz bátran, és ha lehet örömet megfelelek.

Egy mogorva: „te ahhoz nem értesz,“ — vagy éppen: „most nincs arra időm“ által a gyermek visszariasztatik, és jövőre magába zárja kérdéseit a nélkül, hogy kifejezné azokat. — Ez ugyan a nevelőre nézve igen kényelmes, de a gyermek lelki kifejlődésére nézve a legnagyobb mértékben káros, és így a gyermek lehető legjobb nevelésének kötelessége sokszor a kényelemnek áldoztatik fel.

Ha valaki azt az ellenvetést tenné: „nem kell attól tartani; a gyermek azért eleget kérdezősködik, és utóljára a hallottakból még sem tart meg semmit“ — erre azt mondjuk: nem, és háromszor is: nem! A gyermek soha sem eléggé tudni-vágyó; és a nevelőnek nemcsak az a kötelessége, hogy a gyermek által észlelt tárgyakat megmagyarázza s kérdéseire feleljen; hanem magának kell azt ösztönözni a kérdezősködéssel; figyelmeztetnie kell tüneményekre, melyek nyomtalanul vonultak volna el lelke előtt, hogy kérdezze: miért

van ez így és nem másképp, és akkor adja meg a kellő felvilágosítást.

Egyébiránt a legkritikább esetek közé tartozik, melyekben ne lehetne a gyermek kérdésére a kellő magyarázatot megadni. — Persze, hogy nem lehet e magyarázatokat tudományos, pontos meghatározással adni, mert ehhez a gyermek felfogása még gyenge s a szükséges előismeret is hiányzik; — de a legközelebbi ok ren-

A „Rács-fürdő“ Budán.

desen elég arra, hogy a gyermek tudnivalóját egyidőre kielégítsük. — Nehezebben felfogható esetekben igen helyesen teszünk, ha a dolgot valamely hasonló példával világosítjuk fel. Így például egyszer egy gyermek, miután azt mondtam neki, hogy a hold

Képek a hazai népeletről: XI. Pásztor-tűz. (Ujházi rajza után.)

egy a mi földünkhez hasonló test, azt kérdésként: „de hogy lehet az, mikor a hold olyan kicsiny?“

Esztelenység lett volna e kérdésre valamit a látszógból stb-iről előhordani, minthogy bizonyosan egy szót sem értett volna abból azért tehát ezt az ellenkérdést tettem föl: „Nem láttál már egyszer-másszor embereket a torony tetején állani?“

„De igen.“

„Nos hát azok nem látszottak kicsinyeknek?“

„De igen, s midőn lejöttek, mégis nagyok voltak.“

„No látod, így van a hold is; azért látszik oly kicsinynek, mert igen messze van tőlünk. Minden test annál kisebbnek látszik, mennél távolabb vagyunk tőle.“

Kis gyermekek naiv kérdéseire, melyekre gyakorlati feleletet adni valóban lehetetlen, jól fogunk tenni, ha a feleletet vallásos alapra fektetjük. — Így egy kis leány azt kérde tőlem:

„Miért nem esnek le a csillagok?“

En egyszerűen azt feleltem: „Mert a jó Isten az égre erősítette őket.“

Sokan talán eliszonyodnak ezen feleletől, azt mondván, hogy ez által hamis nézeteket vernek a gyermek fejébe.

Ezeknek azt feleltem, vajjon a kedvelt: „te ahhoz nem értesz“ válaszával nem vert volna-e még hamisabb eszméket fe-

jébe? És aztán csakugyan oly hamis-e ama felelet?

Az erőt, melytől mindnyájan függünk, mely által a világ létele föltételeztetik, a tudósok a természet törvényeinek nevezik; a gyermek „a jó Isten“-nek nevezi azt. Az ő

világnézete szerint nem adtam-e neki tökéletesen helyes feleletet?

Legyen azonban, a mint a racionalismus barátai akarják; vigasztaljuk a gyermeket a jövővel, mely neki az okokat leleplezni fogja, de ezt mindenkor szelidene barátságosan és mintegy ijesztve tegyük.

Az okos nevelő azonban, mint már mondtuk, mindig talál alkalmat, hogy a gyermeket tárgyakra

figyelmeztesse, melyekkel sokszor találkozunk és életbevágók. — Egy séta alkalmat fog adni majd növények s állatok tulajdonságairól, majd természeti tünemények s életszabályokról beszélgetni. — Hány száz megmagyarázandó kicsinyiség adja elő magát például egy malom megvizsgálásánál? Persze itt mindennek előtt megkiváncsítatik, hogy a tanító be tudjon hatni a gyermek benső érzéseinek világába s gondolko-

zasmódjába, hogy egyszerű érthető szavakban tudja adni feleleteit; hogy magának is legyen fogékonysága a jó és nemes iránt; hogy maga is élénk észszel bírjon, mely nem álmosan tengi át az életet, mint a ki az evést, ivást tartja földolagnak, a tanítást, nevelést pedig nyomasztó tehernek tekinti.

Igaz, hogy sokkal nehezebb a gyermek szellemi fölfogását éle-síteni, kérdéseire egyszerűen s érthetően megfelelni, mint az ABC-ét vagy a számjegyeket fejkébe verni; s nem is oly oktatásmód ez, melyet rendszeresíteni lehetne; itt a „hogyan“ és „miképp“ a körülményektől függ és a tanító vagy nevelőnek saját lelkéből kell származnia, mert ezen oktatás folytonos és félbeszakadatlan mindaddig, míg tanító és tanítvány együtt vannak; mindegy az akár séta, akár étkezés vagy játékszámalkalmával, mindenütt lehet helye és ideje a lélek fejlesztésének.

Egyike a legjobb ifjúsági iratoknak Campe „Ifjabbik Robinson“-a ad példát ezen oktatásmódra egy elbeszélés folyamában.

„Hol is maradtunk tegnap?“ kérdi az atya s ezáltal tevékenységbe hozza a gyermekek lelkét, kik most a tegnap hallottakat igyekeznek elméjükbe visszaidézni. — Az elbeszélés alatt megismerteti a gyermeket az emberi elme és ügyesség minden találmányaival s műveivel; majd a művészet, ipar terére vezeti a beszélgetést, majd pedig a természet országába, majd az erkölcs s vallási tudományra.

E könyv egy iskolát pótol, egy ilyennek minden szak tudományával; mindenütt tanulságos s a nélkül, hogy a gyermek lelkét tulfeszítene, a tanulást gyönyörre teszi nekik, mi az iskola poros szobáiban elviselhetlen teher lett volna rajtuk.

E könyv egyébiránt minden tekintetben mestermű, nem csupán azért, mert az ifjúság kedélyére s lelkületére nemesítőleg hat, hanem ép oly kitűnő, sőt tán még fontosabb a szülők és tanítókra nézve, mint példánya a jeles és észszerű nevelésmódnak. Ha Campe életrevaló, egészséges nézetei a nép köré hathatnának, ha szelleme és tanai gyökeret verhetnének: az

emberiség erkölcsi és szellemi minősége nemsokára sokkal jobb lábón állana. Azért mindenkinek — nem csupán kik kizárólag neveléssel foglalkoznak — majd itt, majd ott mindenki jó gyermekekkel érintkezésbe, azért férfiak úgy mint asszonyoknak ajánlom: olvassátok Campe Ifjabbik Robinsonát.

A haszon, melyet ezen nevelésmód a

Mindig az ő gyermekeik a legjobbak, legeszebbek, leghatásosabbak az egész világon.

S mivel mások ebben rendszeren kissé kételkedni szoktak, a szülők azzal szoktak bizonyítani: „a gyermek még nincs hat éves, és már tud olvasni, írni, számot vetni; tud egy kicsit francziául, tud zongorázni stb.; szóval a gyermek mindent tud; valódi csodagyermek!“

A szülők igen jól tudják, hogy okos, tanulságos beszélgetés közben egy séta stb. alkalmával, ily csodagyermek nem nevelkednek; ilyeneket csak négy fal közt, egy spanyolnád segédlete mellett lehet nevelni, azért a jelszó: tanulni, ütni, dögönyözni!

Ha a gyermekek ismereteikkel (ha dolgok, melyeket mint szajkók bema-golnak s eldarálnak, ismereteknek nevezhetők) jó korán kérkedni tudnak: akkor megvan a szülők öröme; és így saját hiúságuk kedvéért gyermekeik józan emberi okosságát teszik tönkre.

Szerencsétlen gyermekek!

(Vége következik.)

A „Rácsfürdő“ Budán.

Buda város azon részében, mely a tatárjárás előtt Pest külvárosa volt, s melynek kertjei a „Pál árka“ mindkét partján terjedtek el — s jelenleg „Rácsváros“- és a török uralom óta *Talbán* is nevezetik, a szent Gellérthegy tővé, az ujdun épült fellegrvár északi nyugati bástyája alatt, közel a hegy lábához, egy veres dolo-mitszika hat ölnyi hasadéknak mélyéből buzog ki egy meleg forrás, mely Molnár János jeles vegyészünk szerint minden órában 1800 köbláb 42—43° C° hővizet szolgáltat, s melynek folyóját a jelenleg boltzat alatt levő „Pál árka“ a Dunába viszi.

Mátyás király korában ezen forrás környéke a királyi pompás díszkert része vala,

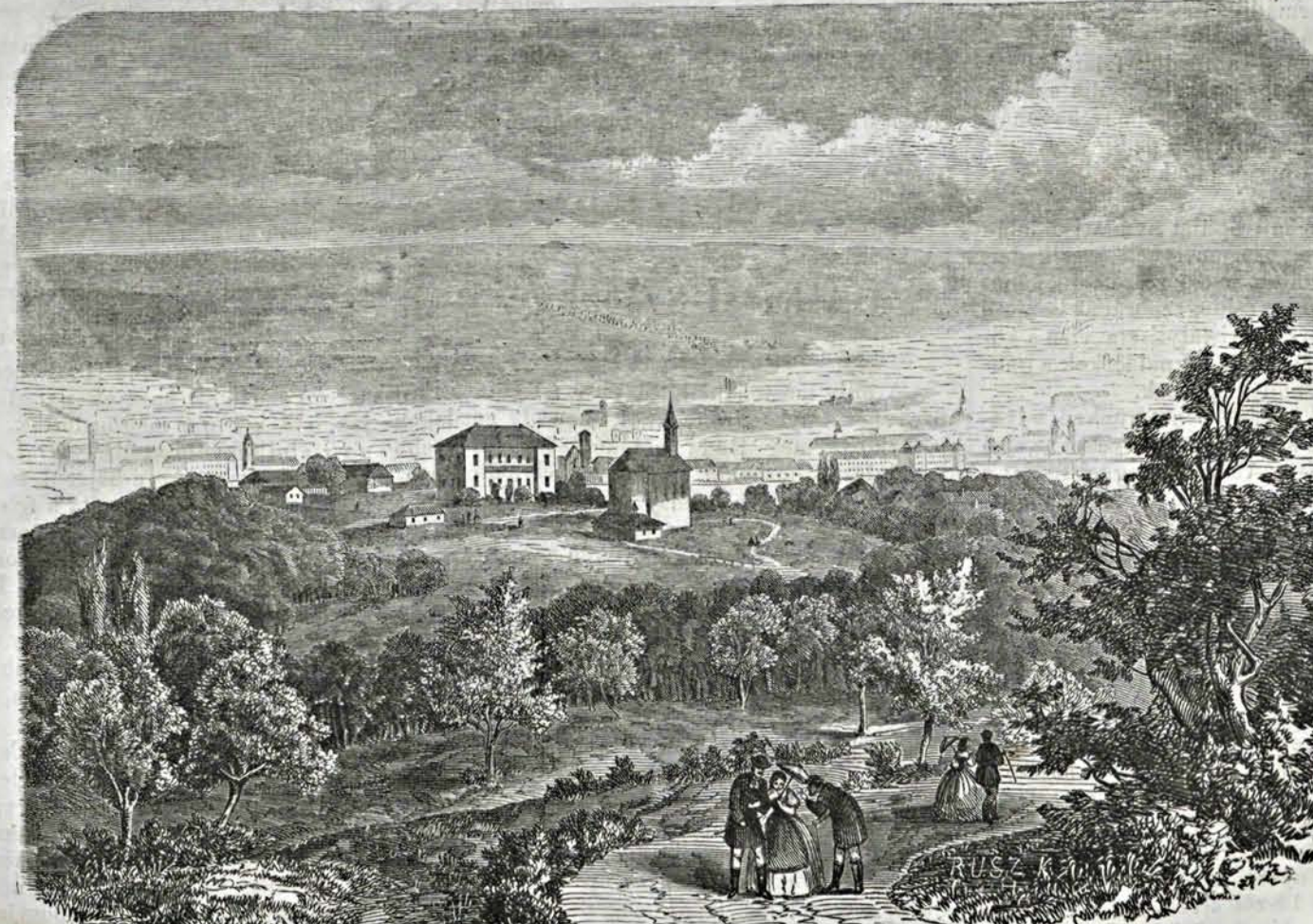
melynek fűfái a Gellérthegy déli oldalán bokrokká törpülve s elvadulva még most is hajdani koronás birtokosára emlékeztetnek.

A fényes királyi palotától egy boltzott csarnok vezetett a díszkertbe, melynek belsejében ezen meleg forrás levén, a király rajta maga és udvara számára pompás épületet emelt, melyről most már csak a mostani közfürdőbe falazott hollós czimer tanuskodik, miután dicső királyunk

A budai Svábhegy: B. Eötvös József nyaralója. — (Zombory G. rajza után.)

gyermeknek nyújt, világos; először ismereteket szerez, minden pedans tanóránál nélkül, s mint mondani szokták — játszva tanul. Másodszor pedig ezáltal — és ez a legfőbb — a gyermek szelleme élénkül, figyelmessé

A budai Svábhegy: A kápolna és vidéke. — (Zombory G. rajza után.)

lesz s ezen élénkségét s ruganyosságát egész életét át megtartja.

Egyébiránt főoka annak, a miért a szellemi kiképzés ezen természetes módja annyira elhanyagoltatik s kevésbé méltányoltatik, a szülők megbocsáthatatlan hiúságában rejlik, kik napjainkban mindnyájan csoda-gyermkekkel akarnak birni.

HIRDETÉSEK.

Legolcsóbb szépirodalmi és hölgydivatlap a közeprend számára.

A magyar nők vasárnapi ujsága!

Előfizetési fölhívas

NŐVILÁG

nyolczadik évi folyamának

julius—decemberi félévére.

Félévre csak 3 ft. — Negyedévre csak 1 ft. 50 kr.

Megjelen hetenkint egyszer, vasárnap, szépirodalmi tartalommal, eredeti divattudósításokkal, havonként két melléklettel, ugymint: egy divatképpel és egy szabás- vagy mintarajzzal.

A „Nővilág” a jelenleg fennálló hazai kizárólagosan női divatlapok között a legrégibb, és e körülményből, mely szerint a t. cz. magyar női közönség kegyet legálábbán tudta meggyerni, szabadon következtetünk, hogy kitűzött feladatának legjobban megfelelt.

Támadtak ugyan lapok, melyek többet ígértek, mint a monnyit megadhattak, de el is onyestek; és talán fogják is még támadni, de ezek példáját mint eddig nem, egy ezután sem fogjuk követni.

Elvünk: áldozat és kitartás mellett idővel a t. cz. közönség általános tetszését megnyerni, és kedvezményeinket arán arányban emelni, melyben a közönség részvételének gyarapodása annak állandóságát lehetővé teszi.

Egyik ily állandó kedvezményünk az, mely szerint a t. cz. előfizetőnk részéről érkező megbízások — könyv- és mindenemű divatcikk

bevásárlására

— pontosan és gyorsan teljesítetnek. A beküldött összegek vételéről, valamint a bizományok végrehajtásáról „Galamb-posta” rovatunk visz értesítést. A pénzüsztegek postai bejegyzés mellett bérmentes küldendők a szerkesztőséghez; a bevásárlást és elküldést „Alter és Kiss” czégre teljesíti, pontos számlát (conto) mellékelve a küldeményekhez. A jövő félelvi folyamán adni fogunk egy emlékszerű színezett nagy

DIVATMŰLAPOT,

mely Rohn műintézetében készül, s a júliusi első szám mellett fog megjelenni.

A lap szellemi tartalmának kiállításában változatlan főszempontunk marad: kizárólag a női izlésnek hódolni, s az olvasmányokat aszerint választani, hogy azok mindenekelőtt nőkre nézve érdekesek, s mégis a gyöngédebb erkölcs- és illemérzést serkőt sokasra legyenek.

A „hazi-kör” közhasznú rovatát, mely részben kezdeményezők voltak, továbbá is fenntartjuk, valamint a társadalmi élet és nevelés köréből is elismert hiteli hazai és külföldi íróktól hozandunk értekezéseket.

Előfizetési föltételek:

Félévre: júliustól december végeig, helyben kihordatva, vagy postán bérmentes széküldéssel 3 ft.

Negyedévre: júliustól szeptember végeig, helyben kihordatva, vagy postán bérmentes küldéssel 1 ft. 50 kr.

A cím, név és helyjegyzék szabatos leírásának beküldését kérjük. Tíz előfizetésre egy tisztelet-példány jár. A pénzes levelek bérmentes küldése kérietik.

A Nővilág kiadó-hivatala.

(Pest, egyetem-utca 4. sz. a.)

Nincs többé szeplő!

Mi a nők legfőbb díszje? — kétségkívül a szép, tiszta arc. — Kítől a természet ezt megtagadta, és az arcot annyira elrutító szeplőtől májfoltoktól, meg akár menekül, és arcának fatalságát, élénk rugalmasságát vissza akarja szerezni, az kísérte meg a párisi orvosi akadémia által ocsészertűnek ismert, és egész Angol- és Franciaországban közhatalmavá lett

LILIAÉE PARISIENNE

szépitő szert. — Egy téglé, mely 8—10 hétig is eltart, elegendő a legszebb és legtisztább arczór előhozására. — Egy téglé ára használati utasítással 3 ft., begöngyölés 20 kr.

Rakhelyek PESTEN: Thalmayer A. és tarsa, — Lueff M. illatkereskedése, Porfi F. vaczi-utca 19-ik szám, — Molnar J., vaczi-utca 20-ik szám. 544 (17—24)

Wigand György könyvárusnál Lipscebén jelent meg, s Magyarhonban minden hiteles könyvárusnál kapható:

JÉZUS ÉLETE.

Irtá

Benan Ernő.

Kis 8-rét. (399 lap.)

(1—3)

Borítékba fűzve ára 1 forint 50 krajczár ausztr. érték.

GRIMAULT és TÁRSA

gyógyszerészek

vastartalmu szörpje vörös chinahéjből

Párisban, 7, rue de la Feuillade.

Ezen legújabb s kellemes ízű folyadék-gyógyszer, mely eddig széthontás nélkül nem vala összevegythető, két alkotórészt tartalmaz, u. m. a vasat, mint a vér elemét s a chinahéjat, mint az edzőszerek legkitűnőbbjét. Ezen gyógyszer legnagyobb eredményt ott használják, hol az erők ismétli helyreállításáról, s a vér normalis állapot-ban hozására van szó. Kellemes fiatal leányok halvány arczsínje, gyomorlaj-dalmak, étvágyhiány, megrogult emésztés, vér-zibetegség, vér-arvaság, a nők rendeltensége, leukorrhoe stb., mindazon bajok, melyek ezen, Franciaországban egészséget fenntartónak elismert orvosser által gyorsan meggyógyítottak, vagy enyhítettnek. — Raktárak: Németország nevezeteb városai minden gyógyszerertárban.

Magyarországra nézve a főraktár létezik Pesten: **TÓRÓK JÓZSEF** gyógyszerésznél a király-utczában 7-ik sz. a. 655 (3—24)

A vidékbeli kereskedő és iparos urakhoz!

Hogy a hazai főváros s a gyors közlekedési vonaloktól távolos vidékek lakosainak, kik előtt a márványművek megszerzése részint akadályosnak, részint lehetetlennek mutatkozott, e tekintetben könnyű eszközési mód alkalmazásuk, legközelebb egy díszesen kiállított „Műalbum” fogok közrebecsátani, mely emlékszóbrok, sirmélek, tepsmszerelvények s építkezési művek bő tartalma s változatos mintarajzait foglalván magában, az ország minden népesebb városában és helységében megbizandó úgynöknel, egy-egy példányban a t. cz. közönség szabad használatára fog nyitott könyv gyanánt szolgálni, melyből a kívánt s a választott mintarajz szerinti mű, az albumhoz mellékelt árszabályzat után, mindenütt helyben megrendelhető.

Enek folytán van szerencsém mindazon vidékbeli t. cz. kereskedő s iparos urakat, kik ez ügyökre vállalkozni hajlandók, — ezenel bizalmasan felszólítani, miszerint ebbeli szándékukat level által velem mielőbb közölni sziveskedjenek, hogy a kölcsönös viszony föltételei meghatározhatassanak. — Kelt Pesten, 1864. június 12-én.

Gerenday Antal,

653 (1—3)

első orsz. szab. márvány-műgyár tulajdonos.

GRIMAULT és TÁRSA

gyógyszerészek

növény-matico - injectiója

s matico-tokocskái

Párisban, 7, rue de la Feuillade.

Ezen legújabb gyógyító szer, mely a gonorrhoe gyors és sikeres gyógyítására, anélkül, hogy stricturákat, vagy a belső részekben gyuladásokat okozna, a matico-perui fűleveleiből van készítve. Dr. Ricord s a párisi orvosok legnagyobb része, mióta ezen gyógyító-szer feltaláltott, minden egyéb ilyenemű szereket mellőznek. A belvélés a betegség közvetlen kezdetével alkalmazatik, a tokocskák minden rögzött s elévült esetekben, melyek a copahú s kubebamag s más egyéb érczes alapokra készített belvélés-ekre távozni nem akartak, véteinek használatba. — Raktárak: Németország nevezeteb városai minden gyógyszerertárban.

Magyarországra nézve a főraktár létezik Pesten: **TÓRÓK JÓZSEF** gyógyszerésznél a király-utczában 7-ik sz. a. 656 (2—24)

Nagy-igmándi szénsavas keserviz-forrassó

és abból készült

PEZSGÓ-POROK

(magyar Seidlitz-porok).

A nagy-igmándi szénsavas-keserviz, mely oldó s kiűrtő sós részének dúságát, azok hatását mérséklő és emészthetőségét előmozdító szénsav tartalma által koronazza, méltán a leghíresebb s legelaterjedtebb külföldi keservizeket helyettesíti, s azok behozatálát hazánkba feleslegessé teszi. — E víznek s az abból készített sónak általában beismert jótékony hatása, ugy azon elterjedés, melynek azok már eddig örvendenek, ösztönöztek engem, miszerint ezen gyógyhatású szernek közönséges használatát mindinkább elősegítem. — E törökös-met az által bízom elérhető, hogy én a nevezett sóból pezsgó-porokat is készítek, melyek a gyógyforrás alkotórészeit magukban tartalmazzák, és hatásokra nézve a világszerte ismert Seidlitz-porokkal egyenlők.

Egy 25 háromszemes üveget tartalmazó idei töltésű ládavid, gyógyjavallattal ellátva, 6 ft. 25 kr. — Egy skatula (12 pár) pezsgó-por használati utasítással 1 ft. 20 kr. — Egy font gyógyszer-faszaleczében 2 ft. 50 kr.

Készpénz-fizetés vagy utánvétellel mellett nagyobb megrendeléseknél jutányosabb ár szabatik

Megrendelhetni Rév-Komáromban: alulírottánál, — Pesten: Jezovits Mihály és Satupa György gyógyszerész, Kochmeister Frigyes, Vághy Lajos, Prückler Ignác és Tunner János. — Debreczenben: Csanak József, — Aradon: Haberer G. — Baján: Pöllerman Bertalan gyógyszerész, — Kolozsvárt (Erdély): Engel József és Wolf János gyógyszerész, — Pozsonyban: Pistori Boldog és Laban Károly gyógyszerész, — Nagy-Igmándon: Packl Sándor, — Esztergomban: Bozsek József gyógyszerész, — Mező-Berényben: Nácisz János gyógyszerész, — Gyöngyösön: Kocianovits József gyógyszerész, — Nagy-Bányán: Papp Simon gyógyszerész, — Győrött: Kautz Ignác gyógyszerész, — Bonyhádon: Kramolnói József gyógyszerész, — Tatan: Szeth Antal és Nierth Ferencz gyógyszerész, — Lukács Ágoston gyógyszerész, — Miskolczon: dr. Szabó Gyula és Csáthy Szabó István gyógyszerész, — Nyiregyházaon: Bertalan Pál gyógyszerész, — Szechenhalomban: Kiss Ferencz gyógyszerész, — Mosonyban: Troján József gyógyszerész, — Bihar-Dioszegben: Kovács József gyógyszerész, — Jolsván: Malet Albert gyógyszerész, — Cuzson: Borsay Ferencz gyógyszerész, — Léván: Bolemann Ede gyógyszerész, — Nagy-Lakon: Lenhard Jakab gyógyszerész, — Szolokon: Scheffits István gyógyszerész, — Szekes-Fehérvárott: Say Rezső gyógyszerész.

Schmidthauer Antal,

600 (5—12)

gyógyszerész a megváltóhoz Komáromban

A csász. királyi szabad. tiszavidéki vasút.

MENETREND,

1864. év május 1-től kezdve, érvényes az 1864. évi nyári-havakra

I. Kassa és Nayvárad felé:									
Bécs	indulás	8 óra	percz	este	7 óra	45 percz	reggel		
Pest		6	25	reggel	5	35	este		
Czegléd		9	27		8	24			
Szolnok		10	27		9	42			éjjel
Püspök-Ladány		1	26	délután	1	20			
Debreczen		8	—		3	47			reggel
Tokaj		5	25		8	5			
Miskolcz		6	24	este	11	3	délután		
Forró-Encs		8	33		12	52	délben		
Kassa	érkezés	9	56		2	49	délután		
Püspök-Ladány	indulás	1	53	délután	1	40	éjjel		
B.-Ujfalva		2	45		3	6	reggel		
Nagyvárad	érkezés	3	45		4	30			

II. Arad felé:									
Bécs	indulás	8 óra	percz	este	7 óra	45 percz	reggel		
Pest		6	25	reggel	5	35	este		
Czegléd		9	27		8	39			
Szolnok		10	40		10	11			éjjel
Mező-Túr		11	45		12	11			
Csaba		1	21	délután	3	9	reggel		
Arad	érkezés	3	3		6	—			

III. Kassa- és Nagyváradról Pest és Bécs felé:									
Kassa	indulás	5 óra	21 percz	reggel	11 óra	percz	délután		
Forró-Encs		6	34		1	3	délután		
Miskolcz		7	52		3	2			
Tokaj		9	35		5	35			
Debreczen		12	12	délben	10	29			éjjel
Püspök-Ladány		1	45	délután	12	56			
Szolnok		4	44		4	43	reggel		
Czegléd	érkezés	5	41	este	5	54			
Pest		8	37		8	45	este		
Bécs		6	—	reggel	6	33			
Nagyvárad	indulás	11	12	délután	9	30			
B.-Ujfalva		12	5	délben	11	—	éjjel		
Püspök-Ladány	érkezés	12	54		12	16			
Czegléd		5	41	este	5	54	reggel		

IV. Aradról Pest és Bécs felé:									
Arad	indulás	12 óra	30 percz	délután	8 óra	20 percz	este		
Csaba		2	14		11	13	éjjel		
Mező-Túr		3	50		2	3	reggel		
Szolnok		5	9		4	12			
Czegléd	érkezés	5	56	este	5	39			
Pest		8	37		8	45			
Bécs		6	—	reggel	6	33	este		

A közállomásokról indulás ideje, a minden pályaudvaron kifüggesztett részletes menetrendben van kimutatva.

A vasúthoz csatlakozó postakocsik indulnak:

Aradról Szegedre: naponként este 6 órakor; az utasok fölvétele nincsen korlátozva
Nyiregyházaról Szathmárra: vasárnap, szerdán és pénteken este 6 órakor; az utasok fölvétele 3 személyre korlátozva van.
Nyiregyházaról Beregszászba: naponként reggel 7 órakor; az utasok fölvétele 3 személyre korlátozva van.
Nyiregyházaról Nagyváradra: hétfőn, kedden, csütörtökön és szombaton este 6 órakor; az utasok 3 személyre korlátozva vannak.
Nagyváradról Kolozsvárra: naponként este 6 órakor; az utasok fölvétele 7 vagy 8 személyre korlátozva van.
Tokajból Ujfehlybe: naponként este 7 órakor; az utasok 3 személyre korlátozva vannak.
Kassáról Lőcsére: naponként éjjel 12 órakor; az utasok 3 személyre korlátozva vannak.
Kassáról Premyslre: szerdán és szombaton délután 2 órakor; az utasok 3 személyre korlátozva vannak.
Kassáról Szigetre: naponként éjjel 11 óra 45 perczkor; az utasok 3 személyre korlátozva vannak.
Kassáról Munkácsra: naponként éjjel 11 óra 45 perczkor; az utasok 3 személyre korlátozva vannak.

570 (7—12) 2635

Az igazgatóság.

A dors-máj-olaj használata fölösleges!

GRIMAULT és TÁRSA

gyógyszerészek

jódtartalmu retek-szörpje

Párisban, 7, rue de la Feuillade.

A párisi kórházak leg híresebb orvosai bizonyítványára által az e szörp fölötti vélemények több egyetem által igazoltatnak s megpróbáltatott; e szörp, a dors-máj-olaj helyett — melyet jóval felülmul — a legnagyobb eredményt használják. Meggyógyítja a borbetegségeket, skrofulákat, vér-zibetegségeket, sápadtságot s a bőr bégysárgát, az étvágy-hiányt, s erősbíti vértisztítás által a szerveket. Egy szóval: e szörp a leghatásosabb vértisztító szer. A beleket s gyomrot — mint ez közönségesen a hamuszir s vas-bíngalmakban szenvednek, a legkiválóbb eredménnyel használható, kik mirigy-bántalmakban szokott — soha meg nem rohanja; kis gyermekeknek is, kik mirigy-bántalmakban szenvednek, a legkiválóbb eredménnyel használható. Dr. Cazenave, a „S Louise” kórház orvosa Párisban, e szörpöt különösen borbetegségeknél ajánlja. — Raktárak: Németország nevezeteb városai minden gyógyszerertárban.

Magyarországra nézve a főraktár létezik Pesten: **TÓRÓK JÓZSEF** gyógyszerésznél a király-utczában 7-ik sz. alatt. 654 (2—24)

Első csász. kir. szab. Dunagőzhajózási társaság.

A személyszállító gőzösök

MENET TERVE,

érvényes 1864. évi aprillis 13-tól további rendelkezésig.

A Dunán.

Lefelé:

Fölfelé:

Donauwörthből Regensburgba: aprillis és májusban minden párosszámú napon 9 órakor reggel. Regensburgból Donauwörthre: aprillis és májusban minden párosszámú napon, 6 órakor reggel.
Passauból Linzbe: aprillis hóban minden párosszámú napon, 7 órakor reggel. Linzbe Passaubá: aprillisban minden pártalan számú napon, 7 órakor reggel.
Bécsből Linzbe: naponként 6 órakor reggel. Linzbe Bécsbe: naponként 8 órakor reggel.
Mölkbe Bécsbe: aprillis hóban minden pártalan számú napon, 7 órakor reggel. Bécsből Mölkbe: aprillisban minden párosszámú napon, 7 órakor reggel.
Bécsből Pestre: naponként 6 1/2 órakor reggel. Pestből Bécsbe: naponként 6 órakor este.
Bécsből Pozsonyba: naponként 3 1/2 órakor délután. Pozsonyból Bécsbe: naponként 6 órakor délután a helyi-gőzessel, és 4 órakor este a bécsi gőzessel.
Esztergomból Pestre: naponként 5 1/2 órakor reggel a helyi-gőzessel, és 4 órakor délután a bécsi gőzessel.
Váczióráról Pestre: naponként 7 1/2 órakor reggel, és 1 1/2 órakor a helyi-gőzessel, és 5 órakor este a bécsi gőzessel.
Bogdányból Szent-Endre- és Pestre: naponként 5 órakor reggel. Szent-Endréről Pestre: naponként 4 1/2 órakor délután.
Pestről Soroksár, Ráczkeve és Tassra: naponként 5 órakor reggel. Soroksárról Pestre: naponként 5 órakor reggel.
Pestről Baja- és Mohácsra: naponként 6 órakor reggel. Bajáról Pestre: naponként 8 órakor este.
Bajáról Pestre: naponként 7 órakor reggel. Zimonyból Eszékre és Pestre: hétfőn, szerdán és szombaton 6 órakor reggel.
Pestről Orsovára, Gurgevo-, Galacz- és Konstantinápolyba: szerdán 7 órakor reggel.
Zimonyból Orsovára, Gurgevo-, Galacz- és Konstantinápolyba: csütörtökön reggel.
Orsováról Gurgevo-, Galacz- és Konstantinápolyba: pénteken délben.
A Mohács-pécsi vasutvonatok közvetlen összeköttetésében állanak a Mohácsról Mohácsra induló személyszállító-gőzösök menetével.

Gyórhajózási összeköttetés.

Pest, Bazias, Gurgevo (Bukarest), Braila (Galacz (Jassy) és Konstantinápoly között: „Ferencz József”, „Szechenyi”, „Albrecht” és „Zsófia” legalkalmasabbnak ismert gyórhajókkal (ezen hajók minden kényelemmel fel vannak szerelve, és tágas alvó-terekkel, teljes ágyneművel, külön zarkákkal, éttermekkel s fürdőszobákkal stb. ellátva) hetenkint kétszer, s pedig:

I. Pestről: hétfőn, 7 órakor reggel.
Baziasról: kedden, 8 1/2 órakor reggel.
Gurgevoból: szerdán délben.
Czernavodára: szerdán este.
Galaczra: csütörtökön reggel.
Konstantinápolyba: pénteken reggel.
II. Baziasról: szombaton 8 1/2 órakor reggel.
Gurgevoból: vasárnap délben.
Czernavodára: vasárnap este.
Galaczra: hétfőn reggel.
Konstantinápolyba: kedden reggel.
I. Konstantinápolyból: csütörtökön 3 órakor délután.
Galaczról: pénteken 10 órakor délután.
Czernavodáról: pénteken este.
Gurgevoból: vasárnap reggel.
Erkezés Baziasra: hétfőn délután.
II. Konstantinápolyból: hétfőn 3 órakor délután.
Galaczról: kedden 3 órakor délután.
Czernavodáról: kedden este.
Gurgevoból: szerdán 7 órakor reggel.
Erkezés Baziasra: pénteken délután.

A Drávan.

Legrad-Kakonyáról Eszékre: szombaton 8 órakor délben. Eszékéről Legrad-Kakonyára: kedden 6 órakor reggel.

A Tiszán.

Szegedről Zimonyba: szerdán reggel. Zimonyból Szegedre vasárnapon délben.

A Szávan (aprilis 18-kától).

Sziszekről Zimonyba: hétfőn és csütörtökön reggel. Zimonyból Sziszekre: vasárnap és csütörtökön 6 órakor reggel.

A szerb-bosnyak part hosszában.

Breskaról Belgradra: szerdán reggel. Belgradról Breskára: hétfőn reggel.
Sabaczról Belgradra: kedden és szombaton reggel. Sabaczról Belgradra: hétfőn és pénteken reggel.
Belgradról Orsovára, Bazias érintésével: csütörtökön reggel. Orsováról Belgradra, Bazias érintésével: hétfőn reggel.

Képes és politikai hetilap.

Két lap együtt félévre csak 5 ft.	Minden évfolyamban körülbelül 200 kép.	Mindegyik lap külön félévre 3 ft.
--	---	--

Előfizetési fölhívás

VASÁRNAPI UJSÁG

és
Politikai Ujdonságok

1864-ki második évi folyamára.

F. évi július elejével a „Vasárnapi Ujság” 22-ik félévi folyama kezdődik.

Midőn a két testvérlap régi hű előfizetőihez és jó barátaihoz bizalomteljesen intézzük jelen felhívásunkat, fel vagyunk mentve azon ígéret ismétlésétől, hogy a régi irányban és szellemben fogunk haladni ezen a területen. Együttal azonban az öröndetes helyzetben vagyunk, hogy lapjaink régi és új olvasóit biztosíthatjuk aziránt, mikép évről évre mindig újabb szellemi erővel gyarapodván, a célt, melyet egy illusztrált és politikai hetilap feladatául kitűztünk, mindinkább megközelíthetjük. Szabad legyen az utóbbi félévi folyam tartalmának változatoságára s többi között a „Vasárnapi Ujság” külső kiállítására s képeinek mind számára, mind a metszetek nagyobb sikerültéigére hivatkozunk. Mind ezt pedig azon kedvező körülménynek

Heckenast Gusztáv,
kiadó-tulajdonos.

Pest, június elején 1864.

Pákh Albert,
felelős szerkesztő.

ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEK:

(a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt, postán küldve vagy Buda-Pesten házhoz hordva)

Félévre (július—december) **5 forint.**

Csupán Vasárnapi Ujság :

Csupán Politikai Ujdonságok :

Félévre (július—december) **3 ft.** Félévre (július—december) **3 ft.**

Tíz előfizetett példányra gyűjtőinknek egy tiszteletpéldánnyal szolgálunk. — A pénzes levelek bérmentes küldése kéretik. — Tájékoztás végett, kérjük a régi czimszelvények szives beküldését.

A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok kiadó-hivatala
(Pest, egyetem-utca 4-ik szám alatt).

Pest, június 26-án 1864.

Előfizetési föltételek 1864-dik évre :
a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt : Egész évre 10 ft. Fél évre 5 ft.
Csupán Vasárnapi Ujság : Egész évre 6 ft. Félévre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok : Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokak illetőleg, 1863. november 1-től kezdve : Egy, négyszer hasábjait pott sor ára, vagy annak helye, egyszeri ígatásnál 10 kbra; háromszor, vagy többször ígatásnál csak 7 kbra számítatik. — Kallóidre nézve kiadó-hivatalunk számára hirdetések elfogad, Hamburg és Altonában : Haasenstejn és Vogler. — M. Frankfurtban : Otto Mollien és Jaeger könyvkereskedése; Bécsben : Oppelk Alajos. — és Pesten : a Kertész-gazdasági ügynökké is. József-ér, 14. sz. a. Bélyeg-díj, külön minden ígatás után 30 ukr.

Dobozy Károly.

Egyike a magyar uri rend azon csekély számu tagjainak, kiket a művészet szerelme dús gazdagságból irgalom-kenyérre juttat, kiknek mindent-áldozó lelkesültségéért a világ azzal fizet, hogy egykori nagyságuk romjaitól még életökben elfordul és megfedkezik. Valóságos áldozata nemzeti zenének ügyének, melynek elhunyt bajnokait, fájdalommal jegyezzük meg, rendszerint vértanui szenvedés, nyomor, kétségbeesés és örüllség dönté sirjaikba.

Született 1817. apr. 22. Eperjesen, Kis-Szánthói Dobozy Lajos ezredes és Lucskai Bánó Borbála szüleitől. A családi terjedelmes birtok Vajdán, Nyüveden és Pelbárhidán levén, az egyetlen figyermek első gyermekkorát ezen ősi jószágokon tölté. Zenészhöz való hajlamát és tehetségét alig 5—6 éves korában elárulta. Atyja, ugyanis, kedvelvén a jó magyar zenét, egy 10—12 tagból álló cigánybandát tartott állandóan maga körül, mely a környéken híres volt. A kis gyermek hegedűt vétetett magának, egyik cigányzenész utasítása mellett játszani tanult, s rövid idő alatt meglepő ügyességre tett szert. A harmadik gimnáziumi osztály tanulmányainak végzésére a debreczeni ref. iskolába vitetett, hol egész a physikáig (8. gymn. osztály) tanult. Ez idő alatt a hangjegyek ismeretében magán-zene-tanító oktatta, miközben az igazi magyaros fogásokat Boka Károlytól s a híres öreg Boka Andrásról növekvő lelkesültséggel tanulhatta. Majd 1834-ben Pestre került, hol nevelője felügyelete alatt az egyetemet látogatta. Azonban tudós tanárainak előadásainál hatalmasabban érdekelték őt az ottani jó zenekarok és hangművészek, kiknek szorgalmas hallgatása a zeneszert iránt táplált szenvedélyét az elragadtatásig fokozta. Magán-zene-mestert fogadott s egyszersmind vágyat nyert a zene elméleti részének s a hangszerzés tudományának rendszeres tanulására, mi czélből első vezetője Albrechtsberger „General-Bass”-ja volt. Atyja azonban

ugy vélekedett, hogy az ifjut tévutra sodorta a pesti élet, annál fogva meghagyta neki, hogy szenvedélyével felhagyván, jöjön vissza Debreczenbe s ott hallgassa a jogot. A különben szelid és csendes természetű ifju mindazáltal tovább is a fővárosban maradt, hol költséges életmódot folytatván, ennek következménye lön, hogy az atyai szigor 1840-ben nyilvánosan „vesztegetőnek” nyilatkoztatta.

Az atya és fia között kifejllett feszültség még az előbbinek életében (1841.) megszünt ugyan, de a művész ifjúból sem ügyvéd,

zónsége előtt művészi előadásokat rendezett. A siker dicsősége által fölbátorítottván, 1846. jan. 10. Bécsbe vitet é társulatát, hol „varázshedgedűvel” egy féléven át „növekvő elragadtatásban és lelkesültségben” tartá hallgatóit. (Ost. Morgenbl. 1846. 38. sz. Die Gegenwart. 1846. 97. sz.) Ezen időszak Liszt Ferencz elismerését és barátságát szerzé meg számára — Bécsből, Prágán át, Berlinbe vezette (jun. 18.) diszes magyar öltönnyel ellátott bandáját, hol rendszeren 4—6 ezer főnyi lelkes közönség előtt hallatta nemzeti dalait. (Nachricht v. Staats. 1846, 143. sz.) IV.

Vilmos Frigyes király udvarában is nagy tetszéssel játszott. Azután Hamburgba, (jul. 12. — 31. Hamb. Freischütz. 1846. 30. sz.) Kielbe, Bremába, (aug. 16. — 26. miközben aug. 18-án a szász király előtt hegedült), Gröningenbe (Gronin. Courant. 1846. 70. sz.) és Amsterdamba (sept. 4. — 24. utazott, utjában, mely egyszersmind a magyar zene diadalutja volt, naturalista zenészeivel mindenütt bámulatra ragadá hallgatóit. Majd Leydenen át, (itt sept. 26.) Haagba vándorolt, hol II. Vilmos hollandi király udvari estélyén két ízben (sept. 29. és 30.) szerepelt. Innen Rotterdamon (okt. 1.—4.) és Antwerpen keresztül Brüsszelbe ment, hol a „Theatre de Vaudevilleben” huzamos ideig nagy tetszés közben hangversenyezett. (L'Entr'acte du Vaudev. 1846. okt. 15. és köv. sz.) Végre nov. 11-én Párisba jutott a fiatal művész, hol a következő évre is maradt s a boulevardon levő B. Nouvelle színház deszkáin játszott. (L'Entr'Act. 1847. jan. 15. sz.) Magyarországra visszakérülvén, 1847. okt. 27.), elsőben a pesti német és nemzeti színházban lépett fel, aztán pedig (nov.—dec.)

DOBOZY KÁROLY.

szem gazda, (mint utóbb atyja ohajtá), nem vált.

Miután atyja 1842-ben meghalt, a fia egész szellemi és vagyoni erejét művészi szenvedélyének kielégítésére fordítá. Tehetséges cigányzenészekből bandát szervezett, tanított és tartott saját erszenyéből, melylyel több hazai város (leginkább mégis Debreczen) kö-

a hazában művészi köruttra indult, miközben Miskolcot, Egert, Debreczent, Nagyváradot stb. érinté. Ezen időszak volt művészi életének java, fénykora.

Azután folytonos családások és csapások sujták. 1848. szept. 21-én Debreczenben házasságra lépett Zsebök Máriaival, egy orvos-tudor leányával. E szövetségben nem volt